

การเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นด้วยการปรึกษาครอบครัว เชิงบูรณาการ

The Enhancement Parenting Behaviors of Parents with Teenage Children Through Integrative Family Counseling

สุวัชรพร สวयरอม¹ เพ็ญนภา กุลนภาดล² ประชา อินัง³

Suwatcharaporn Sauyarom¹ Pennapha Koolnaphadol² Pracha Inang³

¹นิสิตปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Doctoral degree student, Counseling Psychology Program, Faculty of Education, Burapha University

Corresponding Author, E-mail: suwatcharaporn@gmail.com

²รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Associate Professor Dr., Department of Research and Applied Psychology,

Faculty of Education, Burapha University

³อาจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer Dr., Department of Research and Applied Psychology,

Faculty of Education, Burapha University

Received: March 27, 2022; Revised: May 13, 2023; Accepted: May 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น และ 2) ศึกษาผล การใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้าง พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 พัฒนาโปรแกรม การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้โปรแกรม การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จำนวน 16 ครอบครัว ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทำการสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 ครอบครัว โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ เป็นพ่อแม่ที่มีความสมัคร ใจในการเข้าร่วมการทดลอง และมีคะแนนพฤติกรรมพ่อแม่ตั้งแต่ระดับน้อยลงมา ($\bar{X} < 4.07$) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.896 และโปรแกรมการปรึกษา ครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบ วัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า

1. โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น พัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีการปรึกษารอบครัวพฤติกรรมนิยม

2. ผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น พบว่า 1) กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีคะแนนพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีคะแนนพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การปรึกษารอบครัว, พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

Abstract

The purposes of this research were; 1) to develop the integrative family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children, and 2) to study the effects of a program of integrative family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children. It was divided into 2 steps. The first step aimed to develop the integrative family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children including 10 sessions, 60 minutes each. Step 2 studied the effects of the integrated family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing the parenting behaviors of 16 families who were randomly assigned into experimental group and control group. All 16 families had average point of parenting behaviors at low score ($\bar{X} \leq 4.07$) and volunteered to participated in the study. The instruments used for collecting data were the parenting behaviors of parents with adolescent children questionnaire with the reliability at 0.896 and the integrated family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing the parenting behaviors. The data were analyzed using mean, standard deviation and Two-way repeated measure analysis of variance. The findings revealed;

1. The integrated family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing the parenting behaviors for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children which was administered for 10 sessions; 60-90 minutes.

2. The results of the measurement of the effect of the integrated family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing the parenting behaviors for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children were: 1) At post-test and follow-up, the experimental group obtained significantly higher score on parenting behaviors than the control group at .05 level of significance.

2) The experimental group obtained significantly higher score on parenting behaviors at the post-test and follow-up than pre-test at .05 level of significance.

Keywords: Family Counseling, Parenting Behaviors

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักและเป็นพื้นฐานแรกในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคมแต่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากครอบครัวเป็นสถานที่แรกในการหล่อหลอมประสบการณ์ชีวิตของบุคคล และมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการของชีวิตในวัยเด็กจนถึงวัยรุ่น (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) รูปแบบของครอบครัวในปัจจุบันเปลี่ยนจากครอบครัวขยายที่ประกอบด้วยปู่ย่า หรือตายาย หรือญาติพี่น้องอยู่รวมกัน ทุกคนสามารถทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรแทนพ่อแม่ที่ทำงานได้ เป็นรูปแบบครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูกเท่านั้น (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) ดังนั้นอิทธิพลของครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อและแม่จึงมีผลโดยตรงต่อพัฒนาการบุคลิกภาพของเด็กทั้งกายและใจ ตลอดจนการสร้างนิสัย ความคิด ความเชื่อถือ ค่านิยม และทัศนคติของเด็กและเยาวชน (รุ่งฤดี วงศ์ชุม, 2562) จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและสามารถทำนายพัฒนาการของเด็กและเยาวชนได้ คือพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ โดยมีงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจ พฤติกรรม และสังคม (Stormshak, Bierman, McMahon & Lengua, 2000; Domitrovich & Bierman, 2001; Roksa & Potter, 2011) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnston and Jassy (2007) ที่พบว่าปัญหาการอบรมเลี้ยงดูสามารถทำนายการเกิดปัญหาพฤติกรรมต่อต้านและพฤติกรรมเกรี้ยวในเด็กและเยาวชนได้ และงานวิจัยของ อัสรี อนุตโต และคณะ (2564) ที่พบว่า วัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพกับครอบครัวดีจะมีพฤติกรรมการเข้มแข็งแกเพื่อนน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนวัยรุ่น (ธีระพงษ์ จันทร์ยาง, 2560) ดังนั้น การให้คำแนะนำแก่พ่อแม่เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ควรให้พ่อแม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการอบรมเลี้ยงดู หรือพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในด้านความคิดและการกระทำ ไม่ปล่อยปละละเลย มีเวลาให้ความรักความอบอุ่นกับลูกอย่างเพียงพอ โดยหลีกเลี่ยงการอบรมเลี้ยงดูที่ควบคุมมากเกินไป และไม่ตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บังคับให้บุตรปฏิบัติตามอย่างไร้เหตุผล ซึ่งพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เหล่านี้ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมที่ผิดปกติของเด็กและเยาวชน (Aunola & Nurmi, 2005; Hoeve, Blokland, Dubas, Loeber & Gerris, 2008)

จากการรายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี 2560 พบว่า วัยรุ่นไทยอายุ 10 – 19 ปี ส่วนใหญ่มีปัญหาการฆ่าตัวตายและความเสี่ยงในการเกิดโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้น (กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาพฤติกรรมเยาวชนมากที่สุด คือ การเลี้ยงดูที่ไม่มีประสิทธิภาพของพ่อแม่ (Essau et al., 2006) ประกอบกับปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต พฤติกรรม และการสื่อสารของคนในสังคม โดยเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารแบบดั้งเดิมในโลกแห่งความเป็นจริง ไปสู่การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโลกเสมือนจริง (Virtual World) อาจทำให้พ่อแม่หลายคนขอคำแนะนำในการเลี้ยงบุตร หรือข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมาก เช่น เว็บไซต์ ห้องสนทนาออนไลน์ นิตยสาร และรายการโทรทัศน์ ที่เสนอความคิดเห็นและแนวทางเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ขัดแย้งกัน เป็นผลให้เกิดความคลุมเครือในการเลี้ยงดูบุตร และความเข้าใจผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ

แมที่ตี (Reid, Roberts, Roberts, & Piek, 2015) ดังนั้นการเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่อย่างเหมาะสมให้กับพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

การเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่พบว่า สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้ความรู้ การฝึกอบรมกลุ่มสนับสนุนครอบครัว และการปรึกษารอบครัวซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ได้ เนื่องจากเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษาการปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น เนื่องด้วยเป็นทฤษฎีการปรึกษารอบครัวที่เชื่อว่า การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในครอบครัวไม่จำเป็นที่สมาชิกทุกคนจะต้องได้รับการปรึกษา หากสามารถให้ความช่วยเหลือสมาชิกครอบครัวคนใดคนหนึ่ง โดยเน้นการสอนทักษะใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัว โดยผู้ให้การปรึกษาอาจพบสมาชิกครอบครัวมากกว่าคนหนึ่ง เช่น พบพ่อแม่กับลูก หรือพบพ่อแม่ (เพ็ญภา กุลภาดล, 2560) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้พ่อแม่เกิดความเข้าใจปัญหา และเกิดการเปลี่ยนแปลงแปลงพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของ พ่อแม่ซึ่งจะส่งต่อสัมพันธ์ภาพในครอบครัว โดยเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับสถานการณ์ครอบครัว (Goldenberg & Goldenberg, 2008) นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เทคนิคและวิธีการเชิงจิตวิทยา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปรึกษารอบครัว เนื่องจากปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การที่จะเลือกใช้ทฤษฎีการปรึกษารอบครัวเพียงทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่งนั้น ไม่สามารถช่วยเหลือปัญหาครอบครัวได้อย่างครอบคลุม ดังนั้นการบูรณาการจึงช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้ (Corey, 2014)

ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยพัฒนาตามองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional Warmth) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy Support) เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่พ่อแม่ในการพัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ให้สามารถปรับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูบุตรได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
2. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

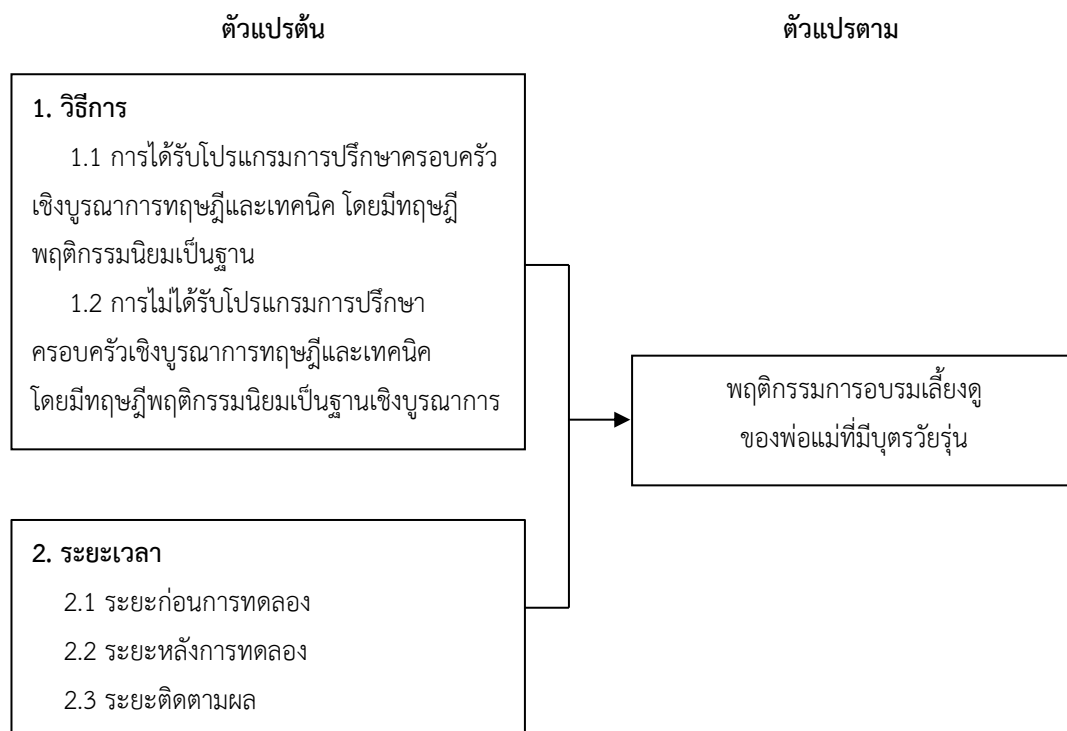
สมมติฐานการวิจัย

1. พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมีคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่สูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล
2. พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมีคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้โปรแกรมการศึกษาคอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ที่สามารถปรับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูบุตรได้อย่างเหมาะสม
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เสริมสร้าง หรือใช้ในการช่วยเหลือ รวมทั้งยังเป็นประโยชน์แก่พ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 22 ข้อ พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.543-0.674 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.852
2. โปรแกรมการศึกษาคอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดำเนินการศึกษาคอบครัวจำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 60-90 นาที

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาโปรแกรมการปฐกฐนการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

1. ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการ และเทคนิคการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิค
2. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิคโดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน ที่พัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ในด้านความสอดคล้อง ความถูกต้อง ความครอบคลุม และความครบถ้วนของเนื้อหา ผลการตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิคที่ตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหา ระหว่างการทดลอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
4. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

1. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มาดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ พ่อหรือแม่ของวัยรุ่นอายุ 12 - 17 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่อาศัยในเขตภาคตะวันออก โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยวิเคราะห์ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power โดยกำหนดค่า Effect size ที่ 0.5 และสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มตามแบบแผนการทดลอง (Random Assignment) โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 8 ครอบครัว และกลุ่มควบคุม 8 ครอบครัว รวมทั้งสิ้น 16 ครอบครัว ตามเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) เป็นพ่อแม่และผู้ให้กำเนิดของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12-17 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ที่อาศัยในเขตภาคตะวันออก 2) มีความสนใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย และ 3) มีคะแนนแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในระดับน้อยลงมา ($\bar{X} \leq 4.07$) และมีเกณฑ์การคัดออกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอยู่เข้าร่วมโครงการวิจัยได้จนจบโครงการวิจัย
3. ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบออนไลน์ผ่านเพจเครือข่ายผู้ปกครองในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการวิจัย เพื่อให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้รับทราบ
4. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มการทดลอง 4 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผล โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองจำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 60-90 นาที ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม 2564
5. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปฐกฐนการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและดำเนินการสรุปผล อภิปรายผลการวิจัย

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการขอพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตามรหัสโครงการวิจัย G-HU125/2564 ผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติด้วยการทดสอบ Compound Symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity และวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two way repeated measure analysis of variance)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใน 3 ช่วงเวลาของการวัด ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F
พฤติกรรมการ	การวัดก่อน หลัง และการติดตามผล	3.132	1.457	2.149	144.419**
อบรมเลี้ยงดูของ	ช่วงเวลาการวัด (time)*กลุ่ม (Group)	2.775	1.457	1.904	127.946**
พ่อแม่ที่มีบุตร	ความคลาดเคลื่อน	.304	20.401	.015	
วัยรุ่น (PB)	รวม	6.211	23.315	4.068	
ช่วงเวลาการวัด Wilks' Lambda = .072, F= 83.486**, p = .000					
ช่วงเวลาการวัด*กลุ่ม Wilks' Lambda = .081, F= 73.806**, p = .000					
Mauchly's W = .628, Approx. Chi-Square = 6.057*, df = 2, p = .048					

ตารางที่ 1 พบว่า พบว่า Mauchly's Test of Sphericity ซึ่งเป็นการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่อง Compound Symmetry ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ มีค่าเท่ากับ .628 ($p < .05$) แสดงว่าความแปรปรวนตัวแปรดังกล่าวเป็นไม่เป็น Compound Symmetry ดังนั้นในการตรวจสอบค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน ควรที่จะอ่านค่าสถิติทดสอบ ANOVA ด้วย ค่า Greenhouse-Geisser

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่ม ด้วยสถิติทดสอบ Wilks' Lambda ในการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหลายตัวแปร (Multivariate Analysis of Variance) พบว่าค่า Wilks' Lambda ของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างช่วงเวลาการวัด*กลุ่ม มีค่าเท่ากับ .081 ($F = 73.806$, $p = .000$) แสดงให้เห็นว่า ในการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-Way Analysis of Variance Repeated Measurement, ANOVA) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กันระหว่างกลุ่ม (Group) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กับช่วงระยะเวลาในการวัด ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ช่วงเวลา การวัด	ค่าเฉลี่ย				F	เปรียบเทียบรายคู่
	กลุ่มทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม (n=8)			
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
ก่อน	3.43	.31	3.32	.21	.688	-
หลัง	4.51	.21	3.36	.18	134.951**	ทดลอง > ควบคุม
ติดตามผล	4.46	.24	3.34	.21	90.770**	ทดลอง > ควบคุม
F	157.092**		.970			
เปรียบเทียบราย	หลัง > ก่อน					
คู่	ติดตาม > ก่อน					

ตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ในระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ส่วนในระยะหลังการทดลอง พบว่ากลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 4.51 > \bar{X} = 3.36$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในระยะติดตามผล พบว่ากลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 4.46 > \bar{X} = 3.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยระยะหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 4.51 > \bar{X} = 3.43$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 4.46 > \bar{X} = 3.43$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่กลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอการสรุปและการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. พัฒนาโปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

โปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน มีประสิทธิภาพดังจะเห็นได้จากการช่วยให้พ่อแม่ผู้รับการศึกษารับเปลี่ยนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว (เพ็ญภา กุลนาคล, 2560) ผู้วิจัยบูรณาการเทคนิคการให้การศึกษาครอบครัวจากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และใช้เทคนิคการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional Warmth) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy Support) และวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) ซึ่งการบูรณาการการศึกษารอบครัวโดยการผสมทฤษฎีและเทคนิค มีความยืดหยุ่นต่อพ่อแม่ผู้รับการปรึกษา สภาพปัญหา หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการพัฒนา ไม่บังคับ สอดคล้องกับ Norcross (2005), Norcross and Beutler (2008) และ Corey (2014) ที่กล่าวว่า การบูรณาการการปรึกษาถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่ดีที่สุด มีศักยภาพ และก้าวข้ามขอบเขตและข้อจำกัดของแนวคิดการปรึกษาแบบทฤษฎีเดียวได้ เพราะพฤติกรรมของมนุษย์ ไม่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ด้วยทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียว จนกระทั่งบรรลุเป้าหมายของการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

2. การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น สามารถเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้ กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่สูงกว่าพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอธิบายได้ว่า ในระยะก่อนทดลอง พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นขาดทักษะพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เหมาะสม แม้ว่าพ่อแม่จะรู้สึกรักและผูกพันกับบุตรวัยรุ่น แต่พ่อแม่กลับไม่ค่อยแสดงออกถึงความรักและอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อบุตรโดยตรงไปตรงมา อีกทั้งพ่อแม่ยังปรารถนาให้บุตรได้รับสิ่งที่ดีในชีวิต จนเกิดความกังวลว่าบุตรจะพบกับความทุกข์ใจ ทำให้พ่อแม่แสดงพฤติกรรมที่จำกัดการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร ประกอบกับพ่อแม่ไม่เคยฝึกวินัยในครอบครัวทำให้ขาดกฎระเบียบกติกาในบ้าน และมักจะใจอ่อน หรือทำโทษบุตรรุนแรงกว่าความเป็นจริง แต่หลังจากผ่านกระบวนการทดลอง พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้เรียนรู้การแสดงออกถึงความรักและอบอุ่นทางอารมณ์ การสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร และการมีวินัยในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ด้วยการการอบรมสั่งสอน การช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง ตลอดจนการขัดเกลาการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บุตรมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น ดังนั้นพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่เกิดจากการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม จะสามารถเปลี่ยนแปลงแทนที่ได้ด้วยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ใหม่ ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในปัจจุบัน (เพ็ญภา กุลนาคดล, 2560)

จากการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นพบว่า กลุ่มทดลองในระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ลดลง แต่ยังอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม ระดับคะแนนครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อห่างจากกระบวนการจัดกระทำหรือการดูแลอย่างใกล้ชิดไม่ว่าจะด้วยกระบวนการปรึกษาหรือแนวทางการอบรมให้ความรู้พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในช่องทางอื่น ๆ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นพร้อมที่จะลดลงทั้งนี้อาจเนื่องจากพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงยังไม่คงเส้นคงวา ทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์หรือสิ่งเข้าที่มากระตุ้น ดังนั้น การเสริมโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นเข้าไปเป็นแนวทางการดูแลพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมีความคงทนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่จะนำโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ควรศึกษาข้อจำกัด จุดดีจุดด้อย ของโปรแกรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ
2. ผู้ที่จะนำไปใช้ควรมีความรู้ทางจิตวิทยาการปรึกษาครอบครัว เนื่องจากการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่พัฒนาขึ้นนี้ มีทักษะและเทคนิคที่มีความเฉพาะเจาะจง ต้องอาศัยประสบการณ์ ความชำนาญในการปรึกษา เพื่อให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้รับประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในช่วงวัยอื่น ๆ เช่น ในกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มนักศึกษา เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย
2. ควรพิจารณาถึงการศึกษารอบครัวระยะสั้น หรือการศึกษารอบครัวแบบออนไลน์ เนื่องจากการจัดทำจำนวนครั้งตามทฤษฎีกับสถานการณ์ปัจจุบัน อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ โดยอาจมีการปรับรูปแบบการศึกษารอบครัวให้มีความสั้นกระชับ หรือมีการบูรณาการการศึกษารูปแบบผสมผสาน ทั้งแบบพบหน้าและแบบออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
3. หน่วยงานที่สนใจควรทำการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2560*.
https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1646492228199-993076668.pdf
- เพ็ญนภา กุลนาคดล. (2560). *การให้การศึกษารอบครัว*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ประยูรสาสน์ไทย.
- ธีระพงษ์ จันทร์ยาง. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนกรณีศึกษา. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 34(95), 47-58.
- รุ่งฤดี วงศ์ชุม. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและความผูกพันระหว่างบิดามารดากับบุตรกับพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*, 20(38), 8-18.
- อัสรี อนุตธโต, พาสนา จุลรัตน์ และนฤมล พระใหญ่. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 38(103), 158-170.
- Aunola K., Nurmi J.E. (2005) The role of parenting styles in children's problem behavior. *Child Dev*, 76, 1144–1159. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2005.00840.x-i1>
- Corey, G. (2014). *Theory and practice of group counseling* (9th ed.). Cengage Learning Custom Publishing.
- Domitrovich C.E., Bierman K.L. (2001). Parenting practices and child social adjustment: Multiple pathways of influence. *Merrill Palmer Quarterly*, 47, 235–263.
- Essau C.A., Sasagawa S., & Frick P.J. (2006). Callous-unemotional traits in a community sample of adolescents. *Assessment*, 13, 454–469. <https://doi.org/10.1177/1073191106287354>
- Goldenberg, H., & Goldenberg, I. (2008). *Family Therapy an Overview*. (7th ed.). Books/Cole Public.
- Hoeve M, Blokland A, Dubas J, Loeber R, Gerris J, et al. (2008) Trajectories of delinquency and parenting styles. *J Abnorm Child Psychol*, 3, 223–235.
- Johnston, C. & Jassy, J.S. (2007). Attention-deficit/hyperactivity disorder and oppositional/conduct problems: links to parent-child interactions. *J. Can: Academy Child Adolescent Psychiatry*, 16, 74–79.
- Norcross, J. C. (2005). The Psychotherapist's Own Psychotherapy: Educating and Developing Psychologists. *American Psychologist*, 60(8), 840-850.
- Norcross, J., & Beutler, L. (2008). Integrative psychotherapies. In R. Corsini & D. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (8th ed., pp. 481-511). Brooks/Cole.

- Reid, C.A., Roberts, L.D., Roberts, C.M., & Piek, J.P. (2015). Towards a model of contemporary parenting: the parenting behaviours and dimensions questionnaire. *PloS one*, 10(6), e0114179.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0114179>
- Roksa J., Potter D. (2011). Parenting and academic achievement. *Sociol Educ*, 84, 299-321.
- Stormshak E.A., Bierman K.L., McMahon R.J., Lengua L.J. (2000). Parenting practices and child disruptive behavior problems in early elementary school. *J Clin Child Psychol*, 29, 17-29.